

İŞGAL ALTINDA KENT HAKKI FİLİSTİN ÖRNEĞİ Webinar

Arka Plan

Şehirler, ulusal veya küresel gelişmelerin hem vitrini hem de tetikleyicisi olduklarından, gerek kentler gerekse kent sakinleri, 19. yüzyılın sonlarında ve 20. yüzyılın başlarında Batı Avrupa'da ortaya çıkan, sanayileşme ve pazar odaklı yeni ekonomik modelleri yoğun bir biçimde deneyimledi. Bu bağlamda, "kent hakkı" kavramı, Henri Lefebvre tarafından 1967 yılında "Le Droit à la Ville" adlı kitabında ortaya atılmıştır. Lefebvre, bu kitabında yeni kentsel yaşamdaki eşitsizlikleri, uyumsuzlukları ve dışlamaları ele almış; herkese refah, saygınlık ve katılım fırsatı sunan kapsayıcı bir kentsel yaşamı güçlü bir biçimde savunmuştur.

Kavram, zamanla, Lefebvre'nin ekonomiye özel vurgusunun ötesinde, daha geniş bir bağlam ve tanınırlık kazanmıştır. Sömürücü ekonomik yapıların yanı sıra, kentsel yaşamı doğrudan olumsuz etkileyen, toplumun belirli kesimlerini dışlayarak tehlikeli toplumsal fay hatları oluşturan başka sosyo-politik zorluklar da vardır. Bu terim artık, kapsayıcı bir toplumsal yapıya ulaşmak için tüm engellere karşı durmak anlamında kullanılmaktadır. Kent hakkını güvence altına almak için aşağıdaki uluslararası belgeler oluşturulmuştur: **Avrupa Kentte İnsan Haklarını Koruma Şartı** (Saint-Denis / Fransa, 2000), **Dünya Kent Hakkı Şartı** (Barselona / İspanya, 2004), **Montreal Haklar ve Sorumluluklar Şartı** (Montreal / Kanada, 2006), **Meksiko Kent Hakkı Sözleşmesi** (Meksiko / Meksika, 2010), **Kent İnsan Hakları Küresel Şartı ve Gündemi** (Floransa/ İtalya, 2011), **Gwangju İnsan Hakları Şartı** (Gwangju / Kore, 2012), **Yeni Kentsel Gündem** (Kito / Ekvador, 2016).

Filistin, kent hakkı tartışmaları için her zaman uygun bir örnek olagelmıştır. Birinci Dünya Savaşı ve Orta Doğu'daki Osmanlı otoritesinin dağılmasının ardından, İngiliz-Fransız himayesi ve mandası altında, Arap topraklarındaki ilk ulus devletler kurulmuştur. Filistin Mandası bunlardan birisi olmuştur, ancak 20. yüzyılın başlarından beri sürekli olarak gerçekleştirilen göçler sonucunda, Filistin bölgesinde artan Yahudi nüfusu, orada bağımsız bir Arap ulus devleti yaratma konusunda bir zorluk oluşturmuştur ve BM Genel Kurulu'nun 181 sayılı Kararı ile 1947'de, bölge Arap ve Yahudi halkı arasında bölünmüştür. Kararın haksız ve Araplara karşı ön yargılı olduğunu düşünen Arap halkı, paylaşım planını reddetmiştir.

Askeri, diplomatik, demografik, dini ve ekonomik boyutları olan Filistin krizi hâlâ çözülememiştir. İsrail Devleti'nin Arap topraklarında yasa dışı "yerleşimler" yaratması, orada yaşayanları zorla evlerinden çıkarması, Filistin halkının mobilizasyonunu katı bir biçimde sınırlandırması, Arap nüfusun temel ve dini hizmetlere erişimini engellemesi ve yerleşim bölgelerini abluka altına almasından dolayı, kriz özellikle insani açıdan daha da kötüleşmektedir. İsrail'in Filistinlileri evlerinden çıkarma girişimlerinin ardından, Şeyh Cerrah mahallesinde kıvılcımlanıp Doğu Kudüs ve Gazze'de yaşanan son şiddet

olayları ve çatışma, uzun süredir devam eden bu kronik krizin ve İsrail'in BM kararlarını hiçe saymasının yansımalarıdır.

Bu kriz, UCLG ve UCLG-MEWA'nın gündemlerinde önemli bir yer bulmuştur. UCLG Dünya Konseyi'nin [2017 Kudüs Önergesi](#), Filistin halkının haklarının gözetilmesi ve kapsamlı çözümler aranması gerektiğini kesin olarak belirtmiştir. [Filistin ve İsrail Arasında Gerilimin Tırmanması Hakkında UCLG Önergesi](#) 2017 Önergesi'nin tamamlayıcısı olarak, 2018 yılında Strasbourg'da kabul edilmiştir. Daha yakın zamanda, UCLG Başkanlık Divanı, sivil halkın haklarına saygı gösterilmesi ve yaşamlarının korunması çağrısında bulunan bir [bildiri](#) yayımlanmıştır. Ayrıca, UCLG-MEWA, 2018 yılında, üç ayda bir yayınladığı Newsletter'ında [Herkes İçin Kentler: Kent Hakkı ve Yerleşimler](#) başlıklı özel sayısı ile Habitat gündemine özel bir atıfta bulunarak "kent hakkı"nı vurgulamıştır. Bu sayıda, kent hakkı ile ilgili küresel bağlam Filistin özelinde ele alınmıştır.

Filistin'in ulusal düzeydeki siyasi yapısı tartışmalı ve belirsiz olsa da, uzun süredir devam eden yerel yönetimleri görece iyi organize edilmiştir ve geçmişi Osmanlı İmparatorluğu'nun 19. yüzyıldaki idari reformlarına kadar uzanmaktadır. Bu nedenle, işgal, Filistin'deki varlığını genişletip güçlendirirken yerel yönetimler ve temsilcileri ön saflarda yer almaktadır.

Filistin'deki Arap topluluklarının ve yerel yönetimlerin karşılaştığı zorluklar, kent hakkının bir seçenek değil, bir zorunluluk olduğunu göstermektedir. Ancak, Filistinlilerin kent hakkı İsrail tarafından sürekli ihlal edilmektedir. Bu bağlamda, Filistinli toplulukların refahını ve kentsel yaşama eşit katılımını sağlamak, uluslararası toplumun önünde önemli bir görev olarak durmaktadır. Bu webinar, Filistin'deki insanlık krizini kent hakkı temelinde yerelin gözünden incelemeyi amaçlamaktadır. İki özel oturum, yerel temsilcilere ve uzmanlara işgalin insanların günlük yaşamları üzerindeki etkisini sunma ve tartışma fırsatı verecektir.

Taslak Gündem

23 Haziran 2021

13:30 – 15:30 (GMT +3) / ZOOM

Diller: Türkçe, Arapça, İngilizce, Fransızca ve İspanyolca (Anlık çeviri)

13:30 – 13:50 Açılış

- Mehmet Duman, **Genel Sekreter**, UCLG-MEWA
- Mohamed Saadie, **Başkan**, UCLG-MEWA
- Mohamed Boudra, **Başkan**, UCLG (Daha Sonra Kesinleşecektir)
- Mousa Hadid, **Başkan**, APLA ; Eş Başkan, UCLG-MEWA Kent Diplomasisi ve Yerel Yönetim Komitesi
- Dr. Erfan Ali, Bölge Temsilcisi, Arap Devletleri BM-HABITAT Bölge Ofisi

➤ **13:50 – 14:40 1. OTURUM: OTURMA VE SERBEST HAREKET ETME HAKKI**

Bu oturum, İsrail'in yasa dışı yerleşim politikası, Filistinlileri kendi evlerinden ve topraklarından çıkarması ve farklı türde sürgünlerle Filistin'i Arapsızlaştırma girişimlerini konu edinecektir. Ayrıca, Filistinlilerin hareket etmesinin kısıtlanmasının üzerinde duracaktır.

Moderatör ve Açılış Konuşmacısı: Raneen Jeries, *İnsan Hakları Savunucusu (Daha Sonra Kesinleşecektir)*

- Mohammed Hussein, Kudüs ve Kutsal Topraklar Müftüsü, **Kudüs**
- Issam Faroun, *Belediye Başkanı*, **Al-Azariéh (Bethany) Belediyesi**
- Taisir Abu Senena, *Belediye Başkanı*, **El Halil (Hebron) Belediyesi**

Sonuç ve Soru-Cevap

➤ **14:40 – 15:30 2. OTURUM: KALKINMA HAKKI**

Bu oturum, işgal altındaki topraklarda, İsrail tarafından katı bir biçimde engellenen temel hizmetlere erişim ve kent planlamasını konu edinecektir.

Moderatör ve Açılış Konuşmacısı: Ahmad El-Atrash, Kıdemli Kentsel Program Görevlisi, BM-Habitat

- Mousa Hadid, *Belediye Başkanı*, **Ramallah Belediyesi**
- Yehya Al Sarraj, *Belediye Başkanı*, **Gazze Belediyesi (Daha Sonra Kesinleşecektir)**
- Azem Haj Mohammed, *Kent Konseyi*, **Froush Beit Dajan**

Sonuç ve Soru-Cevap